

5.4. Շրջակա բնական միջավայրի 2016 թվականի մայիս ամսվա աղտոտվածության մշտադիտարկում

5.4.1. Բնակավայրերի օդային ավազանի որակի մշտադիտարկում: Ըստ ՀՀ բնապահպանության նախարարության տեղեկատվության, մայիս ամսին ՀՀ բնակավայրերի օդային ավազանի որակի ակտիվ նմուշառմամբ մշտադիտարկման միջոցառումներ են իրականացվել 16 ստացիոնար դիտակայաններում: Մթնոլորտն աղտոտող նյութերի պարունակությունները որոշելու համար շուրջօրյա ակտիվ նմուշառման միջոցով վերցվել է օդի 1 506 փորձանմուշ, պասիվ նմուշառման 213 դիտակետից՝ օդի 2 046 փորձանմուշ: Երևան և Ալավերդի քաղաքների ավտոմատ դիտակայանների միջոցով կատարվել է օդի համապատասխանաբար 37 945 և 11 973 դիտարկում:

Դիտարկման համակարգում ընդգրկված ՀՀ բնակավայրերի մթնոլորտային օդի որակի ցուցանիշները, 2016թ. մայիս

	Դիտակայանների և դիտակետերի քանակը, <i>միավոր</i>	Վերահսկվող նյութերը	Փորձանմուշների քանակը, <i>միավոր</i>	Վերահսկվող նյութերի կոնցենտրացիաների գերազանցումը ՍԹԿ-ից
ք.Երևան	50	րնդհանուր փոշի	39 216	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		
		ազոտի օքսիդներ		
		ածխածնի մոնօքսիդ		
		գետնամերձ օզոն		
ք.Գյումրի	25	րնդհանուր փոշի	270	ՀՀ նորմայի սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		1.2 անգամ
		ազոտի երկօքսիդ		ՀՀ նորմայի սահմաններում
ք.Վանաձոր	27	րնդհանուր փոշի	501	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Ալավերդի	41	րնդհանուր փոշի	12 562	ՀՀ նորմայի սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		2.7 անգամ
		ազոտի օքսիդներ		ՀՀ նորմայի սահմաններում
		ածխածնի մոնօքսիդ		ՀՀ նորմայի սահմաններում
ք.Հրազդան	18	րնդհանուր փոշի	263	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Արարատ	13	րնդհանուր փոշի	148	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Կապան	11	ծծմբի երկօքսիդ	88	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Քաջարան	15	ծծմբի երկօքսիդ	150	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Չարենցավան	10	ծծմբի երկօքսիդ	100	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Մարտունի	10	ծծմբի երկօքսիդ	100	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
գ. Սյունիք	9	ծծմբի երկօքսիդ	72	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ազոտի երկօքսիդ		
ք.Ծաղկաձոր	15	րնդհանուր փոշի	233	ՀՀ նորմաների սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ		
		ազոտի երկօքսիդ		
գ.Ամբերդ	1	ամոնիակ	28	ՀՀ նորմայի սահմաններում
		ծծմբի երկօքսիդ, ազոտի երկօքսիդ, նիտրատ իոն	87	
		քլոր, նիտրատ, սուլֆատ, ամոնիում իոններ և 21 քիմիական տարրեր	28	...

Ծաղկածոր քաղաքի տեղումներում (անձրև) վերահսկվող որոշ նյութերի պարունակությունն ըստ դիտարկման օրերի, 2016թ. մայիս

մգ/լ

Ցուցանիշներ	Նմուշառման ամսաթիվը									
	1-2	2-3	4-5	7-8	11-12	16-17	18-19	19-20	24-25	27-28
Ջրածնային ցուցիչ (pH)	6.42	6.50	7.10	7.31	6.58	6.93	6.88	7.01	7.32	7.06
Տեսակարար էլեկտրահաղորդականություն (μՍիմ/սմ)	23.2	12.3	40.0	55.3	19.0	30.6	38.1	42.7	64.3	40.0
Սուլֆատ իոն	1.63	0.93	3.99	3.75	2.17	1.61	2.61	4.00	5.17	3.09
Քլորիդ իոն	0.64	0.33	0.81	1.58	0.33	0.52	1.14	0.54	0.66	0.51
Նիտրատ իոն	1.74	0.97	3.06	2.89	1.77	1.45	2.01	2.33	2.23	2.60
Ֆտորիդ իոն	0.03	0.01	0.01	0.02	0.01	0.01	0.01	0.01	0.02	0.01
Ամոնիում իոն	1.28	0.76	1.52	0.67	1.13	1.00	0.98	1.00	0.97	1.83

Ամբերդ գյուղի կայանի հարակից տարածքի տեղումներում (անձրև) վերահսկվող որոշ նյութերի պարունակությունն ըստ դիտարկման օրերի, 2016թ. մայիս

մգ/լ

Ցուցանիշներ	Նմուշառման ամսաթիվը									
	1	4	6	7-8	11	12	14	15-16	19	28
Ջրածնային ցուցիչ (pH)	6.58	6.91	7.31	6.56	6.69	6.51	7.18	6.87	6.98	7.28
Տեսակարար էլեկտրահաղորդականություն (μՍիմ/սմ)	12.7	32.8	53.6	7.4	29.5	17.7	36.3	22.2	29.0	96.8
Սուլֆատ իոն	0.82	3.04	4.80	0.58	2.41	1.88	3.05	1.32	2.40	7.47
Քլորիդ իոն	0.29	0.54	0.99	0.14	0.37	0.23	0.50	0.31	0.28	2.26
Նիտրատ իոն	1.13	3.02	2.71	0.76	2.50	1.67	2.45	1.26	1.41	7.45
Ֆտորիդ իոն	<0,005	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.01	0.03
Ամոնիում իոն	0.87	1.28	1.06	0.16	1.35	1.21	0.82	0.64	0.90	1.90

5.4.2. Մակերևութային ջրերի որակի մշտադիտարկում: Մայիսին մակերևութային ջրերի նմուշառ կատարվել է հանրապետության 32 գետերի, Արփիլճի, Ախուրյանի, Ապարանի, Ազատի, Կեչուտի ջրամբարների, Երևանյան և Սևանա լճերի 106 դիտակետերում: Վերցված 139 փորձանմուշներում որոշվել է 40-ական ցուցանիշ:

ՀՀ գետավազանային ջրերի քիմիական կարգավիճակն ըստ վերահսկվող նյութերի, 2016թ. մայիս

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածք	Դեբեդ գետի ավազան	Փամբակ	1	Հարթագյուղ գյուղից 0.5 կմ վերև	2	2	-
			2	ք.Սպիտակից 0.5 կմ ներքև	3	3	ԹՔՊ
			3	ք.Վանաձորից 0.6 կմ վերև	2	2	-
			4	ք.Վանաձորից 4.5 կմ ներքև	3	3	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, կախյալ մասնիկներ
		Դեբեդ	5	Մարցիգետի թափման կետից 0.5 կմ ներքև	3	3	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն, կախյալ մասնիկներ
			6	ք.Այրումից 0.5 կմ վերև	3	4	Դղինձ, մոլիբդեն, կախյալ մասնիկներ
			7	ՀՀ պետական սահմանի մոտ	4	5	ԹՔՊ, կախյալ մասնիկներ
		Չորագետ	8	ք.Ստեփանավանից 0.5 կմ վերև	3	3	ԹՔՊ
			10	Գետաբերան	2	2	-
		Տաշիր	11	Միխայելովկա գյուղից 0.5 կմ վերև	3	3	ԹՔՊ
			12	Սարատովկա գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
Հյուսիսային ջրավազանային կառավարման տարածք	Դեբեդ գետի ավազան	Մարցիգետ	13	Գետաբերան	3	3	ԹՔՊ
		Ախթալա	14	Գետաբերան	3	5	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, պղինձ
					4		Մոլիբդեն
					5		Կախյալ մասնիկներ
		Գարգառ	210	Կուռթան գյուղի շրջանում	2	2	-
			342	Ակունք	2	2	-
	Շնող	343	Գետաբերան	3	5	Ֆոսֆատ իոն	
				4		Նիտրիտ իոն	
				5		Մոլիբդեն, կախյալ մասնիկներ	
	Աղստն գետի ավազան	Աղստն	15	ք.Դիլիջանից 1.2 կմ վերև	2	2	-
			16	ք.Դիլիջանից 0.5 կմ ներքև	2	2	-
			17	ք.Իջևանից 1 կմ վերև	2	2	-
			18	ՀՀ պետական սահմանի մոտ	2	2	-
		Գետիկ	19	ք. Ճամբարակից 0.5 կմ վերև	2	2	-
	20		Գետաբերան	3	3	ԹՔՊ	
Ախուրյանի ջրավազանային կառավարման տարածք	Ախուրյան գետի ավազան	Ախուրյան	31	Ամասիա գյուղից 0.5 կմ վերև	3	3	Արսեն
			32	Ամասիա գյուղից 1 կմ ներքև	3	3	Ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր
			33	ք.Գյումրիից 0.8 կմ վերև	3	3	Ֆոսֆատ իոն, մոլիբդեն, կախյալ մասնիկներ
			34	ք.Գյումրիից 5 կմ ներքև	3	5	Նիտրատ իոն, մոլիբդեն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր
					4		Նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն
		5	Ամոնիում իոն				
	35	Երվանդաշատ գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	3	ԹՔՊ		
	Աշոցք	36	Արտաշեն գյուղից 0.5 կմ վերև	2	2	-	
		37	Գետաբերան	2	2	-	
	Կարկաչուն	38	Գետաբերան	3	5	ԹԿՊ ₅	
				4		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն	
				5		Լուծված թթվածին, նիտրիտ իոն	
Մեծամոր գետի ավազան	Մեծամոր	40	ք.Վաղարշապատից 10 կմ հարավ	3	3	ԹՔՊ, նիտրիտ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր, սուլֆատ իոն, հանքայնացում	
		41	ք.Վաղարշապատից 11 կմ հարավ-արևելք	3	4	ԹՔՊ, ֆոսֆատ իոն	
				4		Նիտրիտ իոն	
42	Ռանչպար գյուղից 0.5 կմ ներքև	3	5	ԹՔՊ, ընդհանուր ֆոսֆոր			
5	Նիտրիտ իոն						
Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածք	Քասախ գետի ավազան	Քասախ	43	ք.Ապարանից 0.5 կմ վերև	2	2	-
			44	ք.Ապարանից 0.5 կմ ներքև	3	3	Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն
			45	ք.Աշտարակից 1 կմ վերև	2	2	-
			46	ք.Աշտարակից 3.5 կմ ներքև	3	3	ԹՔՊ
	Գեղարոտ	47	Գետաբերան	4	4	Նիտրատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ	
				48		Արագած գյուղից 0.5 կմ վերև	2
	Հախվերդ	49	Գետաբերան	3	3	Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ	
				50		Փարպի գյուղից 0.5 կմ ներքև	3
	Հրազդան գետի ավազան (միջին ներքին հոսանք)	Հրազդան	52	Քաղսի գյուղից 0.5 կմ ներքև	2	2	-
			53	Արգել գյուղից 0.5 կմ ներքև	2	2	-
54			Արգնի ՀԷԿ -ից 0.5 կմ ներքև	3	3	ԹԿՊ ₅ , նիտրատ իոն	
55			ք.Երևանից 6 կմ ներքև, Դարբնիկ գյուղի մոտ	3	4	ԹՔՊ, ընդհանուր ֆոսֆոր	
4	Լուծված թթվածին, ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ						

5.ՍՈՑԻԱԼ-ԺՈՂՈՎՐԴԱԳՐԱԿԱՆ ՀԱՏՎԱԾ

Ջրավազանային կառավարման տարածք	Գետավազան	Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը		
					ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական			
Հրազդանի ջրավազանային կառավարման տարածք	Հրազդան գետի ավազան (միջին ներքին հոսանք)	Հրազդան	56	Գետաբերան	3	5	ԹՔՊ, հանքայնացում, կախյալ մասնիկներ		
					4		Նիտրատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր, սուլֆատ իոն		
					5		Ամոնիում իոն, նիտրիտ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ		
		Գետառ	59	Գետաբերան	3	5	Մանգան, կախյալ մասնիկներ		
					5		Լուծված թթվածին, ԹԿՊ, ԹՔՊ, ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր		
					3		Ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ, ընդհանուր ֆոսֆոր		
	Մարմարիկ գետի ավազան	Մարմարիկ	57	Հանքավան գյուղից 0.5 կմ վերև	2	2	-		
	Սանձաղբյուր գետի ավազան	Սանձաղբյուր	311	ք.Ծաղկաձորից վերև	2	2	-		
			312	ք.Ծաղկաձորից ներքև	3	3	ԹՔՊ		
	Արարատյան ջրավազանային կառավարման տարածք	Վեղի գետի ավազան	Վեղի	80	Ուրցաձոր գյուղից 0.5 կմ վերև	2	2	-	
				82	ք.Արարատից 2 կմ ներքև	2	2	-	
			Արփա	83	ք.Զերմուկից 0.5 կմ վերև	2	2	-	
84				ք.Վայքից 0.5 կմ վերև	2	2	-		
85				ք.Վայքից 0.5 կմ ներքև	2	2	-		
86				ք.Եղեգնաձորից 0.5 կմ վերև	2	2	-		
87				Արենի գյուղից 0.5 կմ ներքև	2	2	-		
88				Շատին գյուղից 0.5 կմ ներքև	2	2	-		
Հարավային ջրավազանային կառավարման տարածք	Մեղրի գետի ավազան	Մեղրի-գետ	89	ք.Մեղրիից 0.5 կմ վերև	2	2	-		
			90	Գետաբերան	2	2	-		
	Ողջի գետի ավազան	Մարճնան	344	Գետաբերան	4	5	Սուլֆատ իոն		
					5		Լուծված թթվածին, ԹԿՊ, մոլիբդեն, կախյալ մասնիկներ		
			91		ք.Քաջարանից 1.7 կմ վերև		2	2	-
			92		ք.Քաջարանից 1.8 կմ ներքև		3	3	Մոլիբդեն, կախյալ մասնիկներ
			93		ք.Կապանից 0.8 կմ վերև		2	2	-
			94		ք.Կապանից 6.8 կմ ներքև		2	2	-
	Սիսիան գետի ավազան	Սիսիան	95	Պոչամբարից 0.5 կմ վերև	3	3	ԹՔՊ, ամոնիում իոն		
			96	Գետաբերան	3	5	Մոլիբդեն, մանգան Կախյալ մասնիկներ		
	Գետի գետի ավազան	Գետի	97	Աջաբաջ գյուղից 0.5 կմ վերև	2	2	-		
			98	Գետաբերան	3	3	ԹՔՊ		
99			Գորայք գյուղից 0.5 կմ վերև	3	3	ԹՔՊ			
100			ք.Սիսիանից 1 կմ վերև	3	3	ԹՔՊ			
101			ք.Սիսիանից 2 կմ ներքև	2	2	-			
102			Տաթև շէՎ-ից 0.5 կմ ներքև	3	3	ԹՔՊ			
Գորիս գետի ավազան	Գորիս-գետ	103	Արևիս գյուղից 0.5 կմ վերև	2	2	-			
		104	Գետաբերան	3	3	ԹՔՊ, մոլիբդեն			
Գորիս գետի ավազան	Գորիս-գետ	107	ք.Գորիսից 1.5 կմ ներքև	106	ք.Գորիսից 3 կմ վերև	2	2	-	
				3	5	ԹՔՊ, նիտրատ իոն, մոլիբդեն, ընդհանուր անօրգանական ազոտ			
				4		Ամոնիում իոն, ֆոսֆատ իոն, ընդհանուր ֆոսֆոր			
					5	Նիտրիտ իոն			

Արաքս գետի աղտոտվածության վիճակը, 2016թ. մայիս

Դիտակետի համարը	Դիտակետը (հատվածքը)	ՍԹԿ-ն գերազանցող միացությունների կոնցենտրացիաները									
		ԹՔՊ, ՍԹԿ= 30 մգ/լ	ամոնիում իոն, ՍԹԿ= 0.39 մգ/լ	նիտրիտ իոն, ՍԹԿ= 0.024 մգ/լ	սուլֆատ իոն, ՍԹԿ= 100 մգ/լ	ալյումին, ՍԹԿ= 0.04 մգ/լ	վանադիում, ՍԹԿ= 0.001 մգ/լ	քրոմ, ՍԹԿ= 0.001 մգ/լ	մանգան, ՍԹԿ= 0.01 մգ/լ	պղինձ, ՍԹԿ= 0.001 մգ/լ	սելեն, ՍԹԿ= 0.001 մգ/լ
25	Սուրմայու գյուղի դիմաց	-	-	-	-	-	0.0037	0.0015	-	0.0020	-
26	Հրազդան գետի թափման կետից վերև	-	0.63	0.05	-	0.25	0.0073	0.0038	0.024	0.0028	-
27	Հրազդան գետի թափման կետից ներքև	38	1.02	0.07	-	0.22	0.0083	0.0038	0.020	0.0038	-
28	Արմաշ գյուղից 0.5 կմ ներքև	-	-	0.12	-	0.37	0.0103	0.0054	0.029	0.0033	-
29	ք.Ագարակից 2 կմ հարավ	-	-	0.05	143	0.07	0.0104	0.0037	-	0.0026	0.0018
30	ք.Ագարակից 2.5 կմ հարավ-արևելք	-	-	0.05	146	-	0.0104	0.0040	-	0.0099	0.0020

ՀՀ ջրամբարների ջրերի քիմիական կարգավիճակն ըստ վերահսկվող նյութերի, 2016թ. մայիս

Ջրային օբյեկտ	Դիտակետի համարը	Դիտակետի տեղադրությունը	Քիմիական կարգավիճակի դասը		Վերահսկվող նյութը
			ըստ ցուցանիշի	ընդհանրական	
Արփիլճի ջրամբար	109	Ամբարտակի մոտ	3	3	ԹՔՊ
Ախուրյանի ջրամբար	110	Ամբարտակի մոտ	3	3	ԹՔՊ
Ապարանի ջրամբար	111	Ամբարտակի մոտ	3	3	ԹԿՊ, ԹՔՊ
Երևանյան լիճ	112	Ամբարտակի մոտ	3	4	ԹՔՊ, ամոնիում իոն, նիտրատ իոն, Լիտրիտ իոն
			4		
Ագատի ջրամբար	113	Ամբարտակի մոտ	3	3	ԹՔՊ
Կեչուտի ջրամբար	114	Ամբարտակի մոտ	3	3	ԹՔՊ

Սևանա լճի ջրի որակի մշտադիտարկման արդյունքները, 2016թ. մայիս

Դիտակետի համարը	Դիտակետը (հատվածքը)	ՍԹԿ-ն գերազանցող միացությունների կոնցենտրացիաները					
		ԹՔՊ, ՍԹԿ=30 մգ/լ	վանադիում, ՍԹԿ=0.001 մգ/լ	քրոմ, ՍԹԿ=0.001 մգ/լ	մանգան, ՍԹԿ=40 մգ/լ	պղինձ, ՍԹԿ=0.001 մգ/լ	սելեն, ՍԹԿ=0.001 մգ/լ
115	Թերակղզուց 3.5 կմ դեպի արևելք, մակերևույթից	-	0.006	-	-	-	-
	Թերակղզուց 3.5 կմ դեպի արևելք, 7մ խորությունից	-	0.005	-	-	-	0.0013
	Թերակղզուց 3.5 կմ դեպի արևելք, 30մ խորությունից	36	0.006	-	-	-	0.0020
121	Փամբակ գյուղից 10 կմ 270° ազիմուտով, մակերևույթից	-	0.004	-	-	-	0.0018
	Փամբակ գյուղից 10 կմ 270° ազիմուտով, 7 մ խորությունից	-	0.004	-	-	-	0.0019
	Փամբակ գյուղից 10 կմ 270° ազիմուտով, 25 մ խորությունից	-	0.005	0.0015	48	0.0015	0.0021
124	Օռվակ գյուղից 1 կմ դեպի հյուսիս-արևմուտք, մակերևույթից	36	0.005	-	-	-	0.0019
	Օռվակ գյուղից 1 կմ դեպի հյուսիս-արևմուտք, 7 մ խորությունից	-	0.005	0.0013	49	-	0.0023
	Օռվակ գյուղից 1 կմ դեպի հյուսիս-արևմուտք, 20 մ խորությունից	-	0.005	0.0012	-	-	0.0022
126	Արծվանիստ գյուղից 1 կմ դեպի հյուսիս, մակերևույթից	-	0.006	0.0017	-	-	0.0022
	Արծվանիստ գյուղից 1 կմ դեպի հյուսիս, 7 մ խորությունից	-	0.005	-	-	-	0.0022
	Արծվանիստ գյուղից 1 կմ դեպի հյուսիս, 30 մ խորությունից	-	0.005	0.0013	49	-	0.0022
130	Նորադուս գյուղից 7 կմ դեպի հյուսիս-արևմուտք, մակերևույթից	-	0.005	-	-	-	0.0039
	Նորադուս գյուղից 7 կմ դեպի հյուսիս-արևմուտք, 7 մ խորությունից	-	0.006	0.0012	-	-	0.0041
	Նորադուս գյուղից 7 կմ դեպի հյուսիս-արևմուտք, 30 մ խորությունից	-	0.006	0.0013	-	-	0.0041